

Policy April 2022

Danske Gymnasiers holdning til institutionslovgivningen

Institutionslovene på ungdomsuddannelsesområdet står over for at blive ændret. Den daværende regering tilkendegav i december 2018, at de to institutionslove for hhv. almene og erhvervsrettede institutioner for ungdomsuddannelser burde harmoniseres, og der blev efterfølgende gennemført et eftersyn af institutionslandskabet. I juni 2021 blev der med den politiske aftale om elevfordeling fastlagt en række pejlemærker for ændringerne af institutionslovgivningen.

Danske Gymnasier mener overordnet, at de to institutionslove for hhv. almengymnasiale og erhvervsrettede uddannelser (AGV- og IEU-lovene) bør harmoniseres for at skabe et geografisk bredt og bæredygtigt udbud af ungdomsuddannelser til gavn for de unge. I det følgende præsenteres foreningens anbefalinger til, hvordan de forskellige delelementer i institutionslovgivningen bør ændres.

Institutionens uddannelsesudbud

Den nuværende institutionslovgivning fortolkes således, at det kun er institutioner med eud-grundforløb, der kan udbyde erhvervs-gymnasiale uddannelser. Det betyder, at mens en erhvervsskole (omfattet af institutionsloven for erhvervsrettet uddannelse) kan udbyde alle de gymnasiale uddannelser stx, hf, htx og hhx, kan et alment gymnasium (omfattet af institutionsloven for almengymnasiale uddannelser) udelukkende udbyde stx og hf.

Danske Gymnasier mener, at alle institutioner bør have lige muligheder for at udbyde alle gymnasiale ungdomsuddannelser. Det kan bidrage til at sikre et bredt uddannelsesudbud og undgå sorte huller på danmarkskortet, hvor unge afskæres fra en bestemt gymnasial uddannelse på grund af lang transporttid.

Derfor bør der for alle typer af institutioner gælde ens muligheder og vilkår for udbud af gymnasiale uddannelser, herunder at også almengymnasiale uddannelser skal kunne godkendes til at udbyde alle ungdomsuddannelser.

Nye udbud skal være knyttet til en konkret adresse, også ved fusioner. Godkendelse af et nye udbud skal endvidere være knyttet til et reelt, lokalt behov for udbuddet. Det vil sige, at de almene gymnasier udelukkende skal kunne udbyde erhvervs-gymnasiale uddannelser der, hvor der et søgningsmæssigt og geografisk behov, og hvor det ikke udkonkurrerer eksisterende udbud.

Det er naturligvis en forudsætning, at de almene gymnasier sikrer gode lærerkompetencer, undervisningslokaler og værkstedsfaciliteter til de erhvervs-gymnasiale uddannelser.

Sammenlægning og spaltning af institutioner

Bestemmelserne om sammenlægning og spaltning af institutioner er grundlæggende enslydende i de to love, men de bør suppleres af fælles retningslinjer, der udstikker de vilkår, der skal lægges vægt på, når institutioner sammenlægges, fx om størrelse.

Der bør desuden være lige økonomiske muligheder ved sammenlægninger af institutioner, uanset om der er tale om monofusioner eller fusioner mellem almene og erhvervsrettede institutioner, men dette henhører under ændringer af taxametersystemet.

Bestyrelsessammensætning

Danske Gymnasier mener – ligesom Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – at der er forskellige behov for repræsentationen i bestyrelsen afhængigt af, om en institution driver en eller flere typer af ungdomsuddannelser. En model for bestyrelsessammensætningen i en fælles institutionslov bør derfor kunne rumme institutionernes forskellige behov ved at give mulighed for, at bestyrelsessammensætningen tilpasses ud fra institutionens aktuelle udbud.

Derfor bør der ved en harmonisering af de to institutionslove fastsættes forskellige modeller for bestyrelsessammensætningen. For institutioner, der alene driver enten en almengymnasial ungdomsuddannelse eller en erhvervsrettet ungdomsuddannelse, vil de nødvendige kompetencer være repræsenteret, hvis bestyrelsen sammensættes ud fra de nuværende regler og principper i henholdsvis AGV-loven og IEU-loven.

Samtidig skal den fælles lov indeholde en bestemmelse, som fastlægger, at bestyrelsessammensætningen for en institution med forskellige typer af udbud følger en model, der sikrer, at bestyrelsen har kompetencer, der afspejler uddannelsesporteføljen og aftagerne af skolens uddannelser forholdsvist. Repræsentanterne i bestyrelsen skal tilsammen have kompetencer, der bidrager til at fremme institutionens aktuelle og fremadrettede virke. Hvis en institution godkendes til nye udbud, skal der således ske en justering i bestyrelsessammensætningen, så der sikres repræsentation af kompetencer i relation til det nye udbud. Kriterierne for hvem der udpeger, og hvilke kompetencer der skal være til stede, skal fastlægges centralt fra.

Det bør således være tre modeller for bestyrelsessammensætningen:

1) Model for en almengymnasial ungdomsuddannelsesinstitution

Bestyrelsessammensætningen bør følge den gældende fra AGV-loven, herunder de principper for bestyrelsessammensætning, der blev fastlagt som en del af grundlaget for indførelse af selvejemodellen på det almene område.

2) Model for en erhvervsrettet ungdomsuddannelsesinstitution

Bestyrelsessammensætningen bør følge den nugældende bestyrelsessammensætning fra IEU-loven.

3) Model for en fusioneret/sammenlagt ungdomsuddannelsesinstitution

Danske Gymnasier har følgende forslag til en bestyrelsesmodel for en fusioneret/sammenlagt ungdomsuddannelsesinstitution:

- Et flertal af medlemmerne skal være udefrakommende, primært fra den enkelte institutions lokalområde.
- Bestyrelsens medlemmer skal tilsammen bidrage til at fremme institutionens aktuelle og fremadrettede virke med deres erfaring og faglige indsigt i uddannelse og i arbejdsmarkedets behov for uddannelserne.
- Udefrakommende medlemmer udpeges i deres personlige egenskab og skal tilsammen have erfaring med uddannelsesudvikling, kvalitetssikring, ledelse, organisation og økonomi.
- Der skal være udefrakommende medlemmer med erfaring fra erhvervsliv, grundskolesektor og den videregående uddannelsessektor.
- Bestyrelsen sammensættes som udgangspunkt af 7-11 stemmeberettigede medlemmer. Derudover udpeges en medarbejderrepræsentant og en elevrepræsentant uden stemmeret.
- Sammensætningen skal afspejle variationen i uddannelsesudbuddet og antallet af udbud på institutionen.
- Konkret sammensættes bestyrelsen som følger:
 - o Ét medlem udpeges af kommunalbestyrelserne i regionen i forening.
 - o 2-4 medlemmer, der har tilknytning til lokalområdet, udpeges af arbejdsmarkedets parter. Der skal være ligelig repræsentation af arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer. Repræsentationen af arbejdsmarkedets parter skal afspejle institutionens størrelse og vægtningen af erhvervsrettede udbud på institutionen. På mindre fusionerede skoler med et begrænset erhvervsrettet udbud er der alene behov for 2 medlemmer, der udpeges af parterne.
 - o Et tilsvarende antal medlemmer, som ikke repræsenterer arbejdsmarkedets parter, skal bidrage med erfaring, der sikrer udvikling af de almengymnasiale uddannelser. Heraf udpeges ét medlem af de videregående uddannelser.
 - o Ét medlem udpeges blandt medarbejderne.
 - o Ét medlem udpeges blandt eleverne.
- I tillæg til de 7-11 stemmeberettigede medlemmer kan et antal selvsupplerende medlemmer sikre, at bestyrelsesmedlemmerne tilsammen har erfaring med uddannelsesudvikling, kvalitetssikring, ledelse, organisation og økonomi.
- I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Kompetencekrav til ledelsen

I de nuværende institutionslove er der forskellige kompetencekrav til institutionens leder, afhængig af institutionens uddannelsesudbud. Danske Gymnasier mener, at dette bør videreføres i en fælles institutionslov, der således skal have tre modeller for kompetencekrav:

1) Model for en almengymnasial ungdomsuddannelsesinstitution

Øverste leder på institutioner for erhvervsrettede uddannelser er ikke underlagt et krav om undervisningskompetence.

2) Model for en erhvervsrettet ungdomsuddannelsesinstitution

Øverste leder på en almengymnasial ungdomsuddannelse skal have undervisningskompetence i et eller flere fag inden for institutionens fagrække. Blandt andet af hensyn til at kunne sikre den pædagogiske ledelse.

3) Model for en fusioneret/sammenlagt ungdomsuddannelsesinstitution

Hvis en almengymnasial ungdomsuddannelse sammenlægges med en anden ungdomsuddannelsesinstitution, og den øverste leder ikke har undervisningskompetence, kan der dispenseres fra kompetencekravet ved, at undervisningen organiseres i en afdeling under ledelse af en afdelingsleder, der så skal opfylde kravet om undervisningskompetence.

Dispensationsmuligheden skal kun kunne anvendes i de situationer, hvor to institutioner har lagt sig sammen efter reglen herom i institutionsloven, og der er brug for en leder med undervisningskompetence til den almengymnasiale del.

Offentlig forvaltning og folkeoplysende virksomhed

I de nuværende institutionslove er de almengymnasiale institutioner en del af den offentlige forvaltning, mens dette ikke er tilfældet for de erhvervsrettede institutioner. Danske Gymnasier mener, at alle institutioner bør have status som en del af den offentlige forvaltning, hvorved deres sagsbehandling er underlagt samme krav.

Tilsvarende bør der ske en harmonisering, hvad angår folkeoplysende virksomhed, så alle institutioner ligestilles i relation til at skulle stille lokaler til rådighed for folkeoplysende virksomhed, jf. folkeoplysningsloven § 21. I dag er det kun tilfældet for de almengymnasiale institutioner.

Tilsyn

Danske Gymnasier anser de nuværende tilsynsbestemmelser for dækkende, men de nuværende forskelle på tilsynsbestemmelserne i de to love, som skyldes, at kun de almengymnasiale er en del af den offentlige forvaltning, bør udlignes.